

Svenska Unescorådets skriftserie 5/1982

**Mexico City-deklarationen om
kulturpolitik**

1982

(svensk och engelsk text)

FÖRORD

Mexico City-deklarationen om kulturpolitik

Den stora Unesco-konferensen om kulturpolitik sommaren 1982 (Mon-diacult 1982) fick som sitt mest synbara resultat i en deklARATION som antogs enhälligt. Det var den s.k. Mexico City-deklarationen om kulturpolitik, som kan sägas vara det handlingsprogram som nu är aktuellt för Unesco när det gäller kulturpolitiska ställnings-taganden.

Den nu föreliggande svenska översättningen av denna deklARATION ställs härmed till förfogande. Dess värde kommer säkert att dis-kuterats. En deklARATION är ju inget mer än ett gemensamt uttalande, och ord får ofta i sådana här sammanhang en monumental och ceremoniell karaktär, som inte alltid svarar mot den verklighet som är avsedd att drabbas av deras innehåll.

Det finns dock några formuleringar i deklARATIONEN som förtjänar att uppmärksammas. Det första är att kulturen, definierad i sin vidaste bemärkelse, markerats som summan av de andliga, materiella, intellektuella och emotionella faktorer som karakteriserar ett sam-hälle eller en social grupp. I Unescos definition är kultur såle-des inte längre enbart kopplad till konsten och litteraturen utan också till människors levnadssätt, grundläggande rättigheter, vär-deringar, traditioner och trossatser. Kulturen erkänns som den skapande helhet genom vilken människan överskrider sina gränser.

Genom denna definition har man också lagt en grund för erkännandet av olika nationers och folkgruppers egenart. Man har erkänt alla folks kulturella identitet och markerat att alla kulturer utgör människosläktets gemensamma arvedel.

Samtidigt förtjänar det att påpekas att den risk för isolering som ligger i att varje folkgrupp hävdar sin egen kulturella rätt har balanserats mot påståendet att "kulturell identitet och kulturell mångfald är oskiljbara." Den kulturella dialogen mellan folken är nödvändig för att kulturerna skall leva vidare. Utbyte av idéer och erfarenheter mellan kulturerna är nödvändigt för att motverka kulturell isolering. I ministeranförandet samt i flera inlägg be-tonades från svensk sida också betydelsen av den s.k. nord-syd-

dialogen. Det kulturella utbytet mellan Sverige och flera utvecklingsländer i bl.a. Afrika borde kunna betona gemensamma kulturfrågor samt tillföra inte minst Sverige värdefulla synpunkter och erfarenheter på frågor som rör kulturidentiteten, kulturindustrierna m.m.

En särskild markering av kulturens betydelse i den allmänna utvecklingsprocessen fick sitt starka fäste i Mexico-konferensen. De nordiska länderna stod bakom en rekommendationstext om den kulturella dimensionens betydelse i utvecklingen, vars formulering fick en väsentlig betydelse för synen på den tvärsektoriella roll som man menar att kulturen bör spela. Denna syn genomsyrar också delar av den sexårsplan som antogs på Unescos extraordinarie generalkonferens 1982 och det tvåårsprogram som antogs hösten 1983 inför den tjuogoandra generalkonferensen i Paris.

Frågor som rör alla människors rätt att delta aktivt i kulturlivet finns numera som en självklar del av Unescos program. På Mexico-konferensen hävdades ytterligare denna rätt vad gäller marginella grupper och minoriteter. Däremot skrivs ingenting ut om barns och unga människors rättigheter, vilket kanske kan tyckas förvånande, då det ofta framhävts bl.a. från nordiskt håll att Unesco gör för litet för dessa.

En av de frågor som gav Mexico-konferensen dess särskilda profil rörde kulturarvet. Detta är av tradition en viktig fråga inom Unescos totala program, och Mexico City-deklarationen ger den också stort utrymme. Formuleringarna i styckena 25 och 26 i deklarationen skall ses mot bakgrunden av den rätt infekterade debatt om Jerusalem-frågan och om återförande till ursprungsländerna av kulturföremål som ägde rum. Åtskilliga av diskussionerna präglades av dessa två frågor, och i den senare frågan var det särskilt den konfrontation som ägde rum mellan två europeiska länder, Grekland och Storbritannien, som skapade en häftig debatt. Den kommitté som tillsatts inom Unesco för att arbeta med återförandefrågor fick se sig delvis överspelad vid detta tillfälle bl.a. då det gällde det grekiska kravet på att åter få de s.k. Elgin Marbles från British Museum.

En annan kulturfråga som fått allt större vikt inom Unesco-för-
samlingen, särskilt hos de små i-länderna och flertalet utveck-
lingsländer, rör de s.k. kulturindustrierna. I stycket 38 formu-
leras frågan om de senare årens tillväxt av kulturindustrin så
som den upplevs av särskilt den tredje världen idag. Hotet mot de
"små" ländernas egen kultur upplevs av många länder över hela vär-
lden som ett akut problem. Att bygga upp lokala kulturindustrier
upplevs som en möjlighet att hitta en lösning.

Sammanfattningsvis kan sägas att denna andra konferens rörande
kulturpolitik som Unesco anordnat (den första var i Venedig 1970)
tydligt visade den stora betydelse som organisationen lägger vid
denna del av sitt program. Sedan förra konferensen har ett flertal
länder antagit ett kulturpolitiskt program (Sverige 1974), och den
kulturpolitiska planeringen tar också i allt högre grad över Unescos
 eget kulturprogram. Inte minst de små industriländerna samt u-län-
derna måste satsa på en medveten kulturplanering för att kunna häv-
da sin egenart inom det samarbete och kulturutbyte som skall och
bör äga rum inom världsorganisationen.

Beate Sydhoff
Ordförande i fackutskottet för kulturfrågor
Svenska unescorådet

Mexico City-deklarationen om kulturpolitik

Världen har genomgått djupa förändringar under de senaste åren. Vetenskapliga och tekniska framsteg har förändrat både människans situation i världen och de sociala relationernas natur. Utbildning och kultur, vilkas betydelse och räckvidd avsevärt ökats, är väsentliga för en verklig utveckling av individ och samhälle.

Trots dagens vidgade möjligheter till dialog ställs det internationella samfundet också inför allvarliga ekonomiska svårigheter, bristen på jämlikhet mellan nationerna växer, och många konflikter och allvarliga spänningar hotar freden och säkerheten.

Det är därför nu mer angeläget än någonsin att upprätta ett närmare samarbete mellan nationerna, att garantera respekten för andras rättigheter och att säkerställa att människor och folk kan utöva sina grundläggande friheter och sin rätt till självbestämmande. Mer än någonsin är det angeläget att bygga upp ett "försvar för freden" i varje enskild människas medvetande, bl.a. genom utbildning, vetenskap och kultur, såsom fastställs i Unescos stadga.

Genom att samlas i Mexico City till världskonferensen om kulturpolitik har det internationella samfundet beslutat att effektivt bidra till närmare kontakter mellan folken och större förståelse mellan människorna.

Konferensens deltagare uttrycker sin tilltro till att människosläkets kulturella och andliga mål slutligen kommer att sammansmälta och förklarar sig eniga om

att kulturen, i dess vidaste bemärkelse, nu kan sägas utgöra alla de olika andliga, materiella, intellektuella och emotionella faktorer som karakteriserar ett samhälle eller en social grupp. Den omfattar inte bara konst och litteratur utan även levnadssätt, grundläggande mänskliga rättigheter, värdesystem, traditioner och trossatser;

att det är kulturen som ger människan förmåga att reflektera över sin egen existens. Det är kulturen som gör oss till specifikt mänskliga, förnuftigt tänkande varelser, begåvade med ett kritiskt omdöme och sinne för moraliskt engagemang. Det är genom kulturen

vi urskiljer värden och gör våra val. Det är genom kulturen som människan uttrycker sig, blir medveten om sig själv, erkänner sin ofullständighet, ifrågasätter sina gärningar, outtröttligt söker nya tankegångar och skapar de verk genom vilka hon överskrider sina gränser.

Följaktligen överenskommer konferensens deltagare högtidligen att följande principer skall vara vägledande för kulturpolitiken:

Kulturell identitet

1. Varje kultur representerar en unik och oersättlig samling av värderingar, eftersom varje folks traditioner och uttrycksformer utgör dess mest effektiva medel att visa sin närvaro i världen.
2. Värnandet av kulturell identitet bidrar därför till folkens frigörelse. Omvänt utgör varje form av dominans ett förnekande eller ett försvagande av denna identitet.
3. Kulturell identitet är en rikedom som stärker människosläktets möjligheter till självförverkligande genom att förmå varje folk och varje grupp att söka näring i sitt förflutna, att välkomna sådana bidrag utifrån som är förenliga med de egna karaktärsdragen och att sålunda fortsätta sin egen skapelseprocess.
4. Alla kulturer utgör en del av människosläktets gemensamma arvedel. Ett folks kulturella identitet förnyas och berikas genom kontakt med andras traditioner och värderingar. Kultur betyder dialog, utbyte av idéer och erfarenheter samt uppskattning av andra värderingar och traditioner; i isolering förtvinar den och dör.
5. Det universella är ingenting som någon enskild kultur kan hävda såsom giltigt utifrån ett abstrakt resonemang. Det springer fram ur den erfarenhet som finns samlad hos världens alla folk, när vart och ett av dem bejakar sin egen identitet. Kulturell identitet och kulturell mångfald är oskiljbara.
6. Särskilda karaktärsdrag hindrar inte utan snarare berikar gemenskapen hos de universella värden som förenar folken. Härav följer att själva kärnan i den kulturella mångfalden utgörs av närvaron av flerfaldiga kulturella identiteter, överallt där

olika traditioner existerar sida vid sida.

7. Det internationella samfundet ser det som sin plikt att säkerställa att varje folks kulturella identitet bevaras och skyddas.

8. Allt detta pekar på behovet av en kulturpolitik som skyddar, stimulerar och berikar varje folks identitet och kulturarv samt skapar absolut respekt för och uppskattning av kulturella minoriteter och världens övriga kulturer. Åsidosättande eller förstörelse av någon grupps kultur innebär en förlust för människosläktet i dess helhet.

9. Alla kulturers jämlikhet och värdighet måste erkännas, liksom även varje folks och kulturella samfunds rätt att slå fast och bevara sin kulturella identitet och att få den respekterad av andra.

Den kulturella dimensionen i utvecklingen

10. Kulturen utgör en grundläggande dimension i utvecklingsprocessen och bidrar till att stärka nationers oberoende, suveränitet och identitet. Utveckling har ofta beskrivits i kvantitativa termer utan att ta hänsyn till den nödvändiga kvalitativa dimensionen, nämligen tillfredsställelsen av människans andliga och kulturella strävan. Målet för en sann utveckling är varje enskild människas fortsatta välfärd och självförverkligande.

11. Det är absolut nödvändigt att åstadkomma en människovärdig utveckling, där slutmålet är den enskilde i hans värdighet som människa och hans ansvar inför samhället. Utveckling innebär för varje enskild människa och varje folk tillgång till information och möjligheter att lära och kommunicera med andra.

12. Om alla män och kvinnor skall ges möjlighet att förbättra sina levnadsförhållanden, måste utvecklingens förlopp oupphörligen omprövas.

13. Ett ständigt ökande antal män och kvinnor söker en bättre värld. De eftersträvar inte bara tillfredsställelse av grundläggande behov utan även en utveckling av människorna, deras välfärd och deras möjligheter att leva tillsammans i gemenskap med alla folkslag. Deras mål är inte produktion, vinst eller konsumtion i sig,

utan det fulla förverkligandet av deras individuella och kollektiva möjligheter samt bevarandet av naturen.

14. Utvecklingens början och slutmål måste vara människorna.

15. Varje kulturpolitik borde åter upprätta och utveckla en djupt mänsklig mening. Nya modeller krävs. Det är på kulturens och utbildningens område som dessa finns.

16. Man kan endast åstadkomma en harmonisk utveckling om kulturens krafter får utgöra en integrerad del av utvecklingsstrategierna. Följaktligen bör dessa strategier alltid utformas i ljuset av varje samhälles historiska, sociala och kulturella sammanhang.

Kultur och demokrati

17. I artikel 27 i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna proklameras att "envar har rätt att fritt ta del i samhällets kulturella liv, att njuta av de sköna konsterna samt att bli delaktig av vetenskapens framsteg och dess förmåner". Staterna måste vidta nödvändiga åtgärder för att nå detta mål.

18. Kulturen har sitt ursprung i samhället och bör återvända till detta ursprung. Det får inte vara ett privilegium för en elit att skapa kultur eller åtnjuta dess förmåner. Kulturell demokrati är grundad på ett så brett deltagande som möjligt från individ och samhälle vid skapande av kulturella verk, i beslutsfattande rörande kulturlivet samt i spridande och åtnjutande av kultur.

19. Målet bör framförallt vara att öppna nya kanaler för demokrati genom att ge samma möjligheter i fråga om tillgång till undervisning och kultur.

20. Det är nödvändigt att åstadkomma en geografisk och administrativ decentralisering av kulturlivet och säkerställa att institutioner som är ansvariga för kulturell verksamhet blir mera medvetna om samhällets önskemål, val och behov på kulturområdet. Det är därför av största vikt att ytterligare möjligheter öppnas för kontakter mellan offentliga och kulturella institutioner.

21. Ett program för demokratisering av kulturen kräver i första hand en decentralisering av tillgången till fritidsaktiviteter och

till kulturutbud. En demokratisk kulturpolitik ger möjligheter för alla samfund och för hela befolkningen att komma i åtnjutande av det yppersta inom konstarterna.

22. Människornas deltagande i kulturlivet kräver att man avlägsnar den brist på jämlikhet som bl.a. har sin grund i social bakgrund och social ställning, utbildning, nationalitet, ålder, språk, kön, religion, hälsa eller det faktum att man tillhör ras-, minoritets- eller marginalgrupper.

Kulturarvet

23. Ett folks kulturarv innefattar arbeten gjorda av dess konstnärer, arkitekter, musiker, författare och vetenskapsmän samt därutöver arbeten av anonyma konstnärer. Kulturarvet är också ett uttryck för folkets andliga liv och de värden som ger livet en mening. Det omfattar såväl konkreta som mer abstrakta verk, genom vilka detta folks skapandeförmåga kommer till uttryck: språk, ceremonier, trossatser, historiska platser och monument, litteratur, konstverk, arkiv och bibliotek.

24. Varje folk är därför berättigat och skyldigt att försvara och bevara sitt kulturarv, eftersom ett samhälle värdesätter sig självt genom att analysera normer och värderingar som är källor till skapande inspiration.

25. Kulturarvet har ofta tagit skada eller blivit förstört till följd av såväl tanklöshet som urbaniserings- och industrialiseringsprocesser och teknologisk penetration. Det är ännu svårare att tolerera den skada som förorsakats kulturarvet genom kolonialism, väpnad konflikt, främmande ockupation och påtvingande av främmande värderingar. Allt detta har till följd att ett folks band med sitt förflutna slits av och att minnet av det förflutna utplånas. Genom att bevara och uppskatta sitt kulturarv kan ett folk försvara sin suveränitet och sitt oberoende och följaktligen bekräfta och främja sin kulturella identitet.

26. Det är en grundläggande princip för kulturella förbindelser mellan folken att återlämna olagligt bortförd kulturegendom till ursprungsländerna. Internationella instrument, överenskommel-

ser och resolutioner skulle kunna förstärkas, så att de blir effektivare i detta hänseende.

Konstnärligt och intellektuellt skapande samt konstnärlig utbildning

27. Kulturens blomstring är oskiljaktigt förenad med folkens oberoende och den enskildes frihet. Åsiktsfrihet och yttrandefrihet är nödvändiga både för konstnärligt och intellektuellt skapande.

28. Sociala och kulturella villkor måste skapas, vilka underlättar, stimulerar och garanterar ett konstnärligt och intellektuellt skapande utan politisk, ideologisk, ekonomisk eller social diskriminering.

29. Utveckling och främjande av konstnärlig utbildning innebär inte enbart utarbetande av särskilda program avsedda att bidra till förståelse av konstnärlig verksamhet och stöd till grupper eller institutioner som sysslar med skapande verksamhet och spridning av kultur. Det innebär även stöd och uppmuntran av verksamhet som kan väcka allmänheten till medvetande om konstens och det intellektuella skapandets sociala betydelse.

Kulturens förhållande till utbildning, vetenskap och kommunikation

30. Den allmänna samhällsutvecklingen påkallar en särskild politik inom de områden som rör kultur, utbildning, vetenskap och kommunikation i syfte att skapa en harmonisk balans mellan teknologins framsteg och människosläktets intellektuella och moraliska framåtskridande.

31. Utbildning lämpar sig på ett idealiskt sätt för överföring av nationella och universella kulturella värden. Den bör främja assimilering av vetenskapliga och teknologiska kunskaper utan att skada varje folks egen kraft och förmåga och värderingar.

32. Idag krävs integrerad, nyskapande utbildning som inte enbart upplyser och överför kunskap utan även skolar och förnyar; som hjälper de studerande att bli medvetna om sin tids och sin miljöns realiteter, och som bidrar till en full utveckling av personligheten; som innebär träning i självdisciplin, respekt för andra samt social och internationell solidaritet; som lär männis-

korna att organisera sig och producera och att åstadkomma nödvändiga varor och tjänster; och som slutligen främjar förnyelse och stimulerar kreativitet.

33. Det är nödvändigt att uppmuntra användningen av nationalspråken för meddelande av kunskaper.

34. Läs- och skrivkunnighet är en nödvändig förutsättning för folkens kulturella utveckling.

35. Undervisning i naturvetenskap och teknologi bör framförallt uppfattas som en kulturell process som utvecklar en kritisk medvetenhet. Den bör göras till en integrerad del av utbildningssystem i överensstämmelse med folkens behov av utveckling.

36. Ett fritt utbyte och en bredare och bättre avvägd spridning av information, idéer och kunskap, som förekommer bland principerna för en ny världsordning på informations- och kommunikationsområdet, innebär en rätt för alla nationer att inte enbart motta utan också ge information inom områdena kultur, utbildning, vetenskap och teknik.

37. Moderna kommunikationsmedia bör underlätta objektiv information om kulturella strömningar i olika länder utan att skada nationernas rätt att skapa fritt och deras rätt till kulturell identitet.

38. De senaste årens framsteg inom teknologin har lett till en tillväxt av kulturindustrierna. Dessa industrier spelar, oavsett organisationsform, en betydelsefull roll vid spridning av kulturella verk. I sin internationella verksamhet förbiser de dock ofta samhällets traditionella värderingar samt uppammar förhoppningar och önsknings som inte motsvarar samhällsutvecklingens faktiska behov. Frånvaron av inhemska kulturindustrier kan dessutom, särskilt i utvecklingsländerna, utgöra en källa till kulturellt beroende och ge upphov till en känsla av främlingskap.

39. Det är därför av största vikt att genom bilaterala och multilaterala biståndsprogram främja upprättandet av kulturindustrier i länder där dessa inte existerar. Man bör då alltid se till att produktion och distribution av kulturella verk är i linje med varje samhälles självständiga utveckling.

40. Moderna kommunikationsmedia spelar nu en grundläggande roll för utbildning och spridning av kultur. Därför måste samhället finna olika möjligheter att använda ny produktions- och kommunikationsteknologi i syfte att uppnå en verklig individuell och kollektiv utveckling samt till att främja nationernas oberoende genom att bevara deras suveränitet och trygga freden i världen.

Planering, administrering och finansiering av kulturell verksamhet

41. Kulturen utgör en grundläggande förutsättning för all sann utveckling. Samhället måste vidta kraftfulla åtgärder ifråga om planering, administrering och finansiering av kulturell verksamhet. Hänsyn måste då tas till varje samhälles behov och problem, och garantier måste ställas för den frihet som är nödvändig för att ge både ande och innehåll åt skapande verksamhet på kulturområdet.

42. Om den kulturella utvecklingen i ett medlemsland skall vara effektiv, måste relevanta budgetanslag ökas, och medel från olika håll användas i så stor utsträckning som möjligt. Samtidigt måste mer göras för att utbilda personal inom planering och administration.

Internationellt samarbete på det kulturella området

43. För människans skapande verksamhet och för den enskildes och samhällets fulla utveckling är det nödvändigt med största möjliga spridning av idéer och kunskaper, främst genom kulturutbyte och tillfällen till möten.

44. En förutsättning för att skapa en atmosfär av respekt, förtroende, dialog och fred mellan nationerna är ett mera omfattande samarbete på olika regionala nivåer och på internationell nivå samt en ökad kännedom om kulturella frågor. En sådan atmosfär kan inte uppnås om inte rådande spänningar minskas och avlägsnas och om inte kapprustningen stoppas och nedrustningen påbörjas.

45. Konferensen bekräftar på nytt högtidligen värdet av förklaringen om principerna för internationellt kulturellt samarbete, vilken antogs av Unescos (Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur) generalkonferens fjortonde möte.

46. Internationellt samarbete på kulturens område måste grundas

på respekt för kulturell identitet, erkännande av alla kulturers värdighet och värde, nationellt oberoende och nationellt självbestämmande samt icke-inblandning. Därav följer att man skall, då det gäller samarbete mellan nationerna, undvika att underordna eller ersätta en kultur med en annan. Det är även viktigt att på nytt söka nå en jämvikt i det kulturella utbytet och samarbetet, så att de mindre kända kulturerna, särskilt vissa utvecklingsländers kultur, kan få större spridning i alla länder.

47. Utbytet på kulturens, vetenskapens och utbildningens område bör stärka freden, främja respekten för de mänskliga rättigheterna och medverka till att bekämpa kolonialism, nykolonialism, rasism, apartheid och alla former av aggression, dominans och inblandning. På samma sätt bör det kulturella samarbetet skapa ett internationellt klimat som leder till nedrustning, så att de mänskliga resurser och enorma belopp som anslås till upprustning kan användas för fruktbara ändamål, såsom utvecklingsprogram inom områdena kultur, vetenskap och teknologi.

48. Man bör söka finna många olika former för det internationella kultursamarbetet och främja ett tvärvetenskapligt arbetssätt. Likaså måste särskild uppmärksamhet ägnas åt utbildning av kvalificerad personal för tjänster inom kultursektorn.

49. Samarbetet mellan utvecklingsländerna måste särskilt stödjas så att dessa länder kan berikas med kännedom om andra kulturer och andra erfarenheter av utveckling.

50. Konferensen bekräftar på nytt att det är mycket viktigt att de krafter som finns på utbildningens och kulturens område får medverka, då man försöker upprätta en ny ekonomisk världsordning.

UNESCO

51. I en värld som slits sönder av meningsskiljaktigheter, som utgör en fara för de olika civilisationernas kulturella värden, måste Unescos medlemsstater och sekretariat öka sina ansträngningar att bevara dessa värden och vidta skärpta åtgärder för att främja människosläktets utveckling. Det är nödvändigt för själva den mänskliga kulturens existens att skapa en varaktig fred.

52. I detta läge får målsättningen för Unescos' arbete, så som den framgår av organisationens stadgar, den allra största betydelse.

53. Världskonferensen om kulturpolitik uppmanar Unesco att fortsätta och stärka sitt arbete på att öka de kulturella kontakterna mellan folk och nationer samt fullfölja sin ädla uppgift att hjälpa människorna att trots deras olikheter förverkliga den gamla drömmen om universellt broderskap.

54. Det internationella samfundet, som möts vid denna konferens, stöder Benito Juarez' valspråk:

"I förbindelserna mellan de enskilda människorna liksom mellan nationerna betyder fred respekt för andras rättigheter".

PART IV

MEXICO CITY DECLARATION ON CULTURAL POLICIES

The world has undergone profound changes in recent years. The progress of science and technology has changed man's place in the world and the nature of his social relations. Education and culture, whose significance and scope have been considerably extended, are essential for the genuine development of the individual and society.

Despite today's increased opportunities for dialogue, the community of nations is also faced with serious economic difficulties, inequality between nations is growing, and many conflicts and grave tensions are threatening peace and security.

It is therefore now more urgent than ever to establish closer collaboration among nations, to guarantee respect for the rights of others and to ensure the exercise of the fundamental freedoms of man and of peoples, and of their right to self-determination. More than ever it is urgent to construct 'defences of peace' in the mind of each individual, inter alia through education, science and culture, as affirmed in the Constitution of Unesco.

By gathering in Mexico City on the occasion of the World Conference on Cultural Policies, the international community has decided to contribute effectively to the closer communion of peoples and to greater understanding among men.

Therefore, expressing trust in the ultimate convergence of the cultural and spiritual goals of mankind, the Conference agrees:

that in its widest sense, culture may now be said to be the whole complex of distinctive spiritual, material, intellectual and emotional features that characterize a society or social group. It includes not only the arts and letters, but also modes of life, the fundamental rights of the human being, value systems, traditions and beliefs;

that it is culture that gives man the ability to reflect upon himself. It is culture that makes us specifically human, rational beings, endowed with a critical judgement and a sense of moral commitment. It is through culture that we discern values and make choices. It is through culture that man expresses himself, becomes aware of himself, recognizes his incompleteness, questions his own achievements, seeks untiringly for new meanings and creates works through which he transcends his limitations.

Consequently, the Conference solemnly agrees that the following principles should govern cultural policies:

CULTURAL IDENTITY

1. Every culture represents a unique and irreplaceable body of values since each people's traditions and forms of expression are its most effective means of demonstrating its presence in the world.
2. The assertion of cultural identity therefore contributes to the liberation of peoples. Conversely, any form of domination constitutes a denial or an impairment of that identity.
3. Cultural identity is a treasure that vitalizes mankind's possibilities of self-fulfilment by moving every people and every group to seek nurture in its past, to welcome contributions

Declaration

from outside that are compatible with its own characteristics, and so to continue the process of its own creation.

4. All cultures form part of the common heritage of mankind. The cultural identity of a people is renewed and enriched through contact with the traditions and values of others. Culture is dialogue, the exchange of ideas and experience and the appreciation of other values and traditions; it withers and dies in isolation.
5. The universal cannot be postulated in the abstract by any single culture: it emerges from the experience of all the world's peoples as each affirms its own identity. Cultural identity and cultural diversity are inseparable.
6. Special characteristics do not hinder, but rather enrich the communion of the universal values that unite peoples. Hence recognition of the presence of a variety of cultural identities wherever various traditions exist side by side constitutes the very essence of cultural pluralism.
7. The international community considers it its duty to ensure that the cultural identity of each people is preserved and protected.
8. All of this points to the need for cultural policies that will protect, stimulate and enrich each people's identity and cultural heritage, and establish absolute respect for and appreciation of cultural minorities and the other cultures of the world. The neglect or destruction of the culture of any group is a loss to mankind as a whole.
9. The equality and dignity of all cultures must be recognized, as must the right of each people and cultural community to affirm and preserve its cultural identity and have it respected by others.

CULTURAL DIMENSION OF DEVELOPMENT

10. Culture constitutes a fundamental dimension of the development process and helps to strengthen the independence, sovereignty and identity of nations. Growth has frequently been conceived in quantitative terms, without taking into account its necessary qualitative dimension, namely the satisfaction of man's spiritual and cultural aspirations. The aim of genuine development is the continuing well-being and fulfilment of each and every individual.
11. It is vital to humanize development, the ultimate goal of which is the individual in his dignity as a human being and his responsibility to society. Development implies for every individual and every people access to information and opportunities to learn and to communicate with others.
12. If all men and women are to be given the opportunity to improve their lot the course of development must be continually adjusted.
13. Steadily increasing numbers of men and women are seeking a better world. They do not only seek the satisfaction of basic needs but also the development of human beings, their well-being and their possibilities of living together in fellowship with all peoples. Their objective is not production, profit or consumption per se, but the full realization of their potential, both individual and collective, and the preservation of nature.
14. Man is the origin and the goal of development.
15. Any cultural policy should restore to development its profound, human significance. New models are required. And it is in the sphere of culture and education that they are to be found.
16. Balanced development can only be ensured by making cultural factors an integral part of the strategies designed to achieve it; consequently, these strategies should always be devised in the light of the historical, social and cultural context of each society.

CULTURE AND DEMOCRACY

17. Article 27 of the Universal Declaration of Human Rights proclaims that 'everyone has the right freely to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share in scientific advancement and its benefits'. States must take the necessary steps to attain this objective.
18. Culture springs from the community as a whole and should return to it; neither the production of culture nor the enjoyment of its benefits should be the privilege of élites. Cultural democracy is based on the broadest possible participation by the individual and society in the creation of cultural goods, in decision-making concerning cultural life and in the dissemination and enjoyment of culture.
19. The aim, above all, should be to open up new channels for democracy through equality of opportunity in education and culture.
20. It is necessary to bring about a geographical and administrative decentralization of cultural life and ensure that the institutions responsible for cultural action are more fully aware of the preferences, options and needs of society in cultural matters. It is essential, therefore, that more opportunities should be provided for contact between the public and cultural bodies.
21. A programme for the democratization of culture calls, in the first place, for the decentralization of access to leisure pursuits and the arts. A democratic cultural policy will provide for enjoyment of artistic excellence by all communities and the whole population.
22. The participation of all individuals in cultural life requires the elimination of inequalities based, inter alia, on social background and status, education, nationality, age, language, sex, religious beliefs, health or the fact of belonging to ethnic, minority or fringe groups.

CULTURAL HERITAGE

23. The cultural heritage of a people includes the works of its artists, architects, musicians, writers and scientists and also the work of anonymous artists, expressions of the people's spirituality, and the body of values which give meaning to life. It includes both tangible and intangible works through which the creativity of that people finds expression: languages, rites, beliefs, historic places and monuments, literature, works of art, archives and libraries.
24. Every people therefore has a right and a duty to defend and preserve its cultural heritage, since societies recognize themselves through the values in which they find a source of creative inspiration.
25. The cultural heritage has frequently suffered damage or destruction as a result of thoughtlessness as well as of the processes of urbanization, industrialization and technological penetration. But even more intolerable is the damage caused to the cultural heritage by colonialism, armed conflict, foreign occupation and the imposition of alien values. All these have the effect of severing a people's links with and obliterating the memory of its past. Preservation and appreciation of its cultural heritage therefore enable a people to defend its sovereignty and independence, and hence affirm and promote its cultural identity.
26. The restitution to their countries of origin of works illicitly removed from them is a basic principle of cultural relations between peoples. Existing international instruments, agreements and resolutions could be strengthened to increase their effectiveness in this respect.

ARTISTIC AND INTELLECTUAL CREATION AND ART EDUCATION

27. The flowering of culture is inseparable both from the independence of peoples and from individual freedom. Freedom of opinion and expression is essential for the creative activities of artists and intellectuals alike.

Declaration

28. Social and cultural conditions must be established which will facilitate, stimulate and guarantee artistic and intellectual creation without political, ideological, economic or social discrimination.
29. The development and promotion of art education imply not only the formulation of specific programmes designed to foster artistic appreciation and support groups or institutions engaged in creation and dissemination, but also the encouragement of activities that will stimulate public awareness of the social importance of art and intellectual creation.

RELATIONSHIP OF CULTURE WITH EDUCATION, SCIENCE AND COMMUNICATION

30. The overall development of society calls for complementary policies in the fields of culture, education, science and communication with a view to the establishment of a harmonious balance between technological progress and the intellectual and moral advancement of mankind.
31. Education is ideally suited to the transmission of national and universal cultural values and should foster the assimilation of scientific and technological knowledge without detriment to each people's capacities and values.
32. At the present time, integral, innovative education is required that not only informs and transmits, but also trains and renews; that helps students to become aware of the realities of their times and of their environment, that assists in the full development of the personality; that provides training in self-discipline, respect for others, and social and international solidarity; that equips people for organization and productivity and for the production of truly necessary goods and services; and finally, that encourages renovation and stimulates creativity.
33. It is necessary to encourage the use of national languages to communicate knowledge.
34. Literacy is an essential condition for each people's cultural development.
35. Science and technology teaching should be conceived above all as a cultural process which develops critical awareness, and should be made an integral part of education systems in accordance with the development needs of peoples.
36. A free flow and a wider and more balanced dissemination of information, ideas and knowledge, which are among the principles of a new world information and communication order, imply for all nations the right not only to receive but also to transmit cultural, educational, scientific and technical information.
37. The modern communication media should facilitate objective information on cultural trends in the various countries, without detriment to the freedom of creativity and cultural identity of nations.
38. The technological progress of the last few years has led to the expansion of cultural industries. Whatever their mode of organization, these industries play an important role in the distribution of cultural goods. However, in their international activities they often disregard the traditional values of society and kindle hopes and aspirations which are not in keeping with the actual needs of its development. Furthermore, the absence of national cultural industries may, particularly in developing countries, constitute a source of cultural dependence and give rise to alienation.
39. It is consequently essential to encourage the establishment of cultural industries in countries where they do not exist, through bilateral and multilateral assistance programmes, always ensuring that the production and distribution of cultural goods is in keeping with the integrated development of each society.
40. The modern communication media are now fulfilling a basic role in education and the spreading of culture. Society therefore has to find ways and means of using new production and communication technologies to achieve genuine individual and collective development and to promote the independence of nations by preserving their sovereignty and strengthening peace in the world.

PLANNING, ADMINISTRATION AND FINANCING
OF CULTURAL ACTIVITIES

41. Culture is the essential condition for genuine development. Society must make substantial efforts with respect to the planning, administration and financing of cultural activities. For this purpose account must be taken of the needs and problems of each society, always guaranteeing the freedom necessary for cultural creation, as regards both its spirit and its content.
42. If cultural development in the Member States is to be effective, the corresponding budget allocations must be increased and funds from a variety of sources must be employed as far as possible. Similarly, more must be done to train staff in the fields of cultural planning and administration.

INTERNATIONAL CULTURAL CO-OPERATION

43. The widest possible dissemination of ideas and knowledge on the basis of cultural exchanges and encounters is essential to man's creative activity and to the full development of the individual and of society.
44. More extensive subregional, regional, interregional and international co-operation and understanding in cultural matters are pre-conditions for the achievement of a climate of respect, confidence, dialogue and peace among the nations. Such a climate cannot be fully achieved without reducing and eliminating current tensions and conflicts and without halting the arms race and achieving disarmament.
45. The Conference solemnly reaffirms the value and validity of the Declaration of the Principles of International Cultural Co-operation, adopted at its fourteenth session by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
46. International cultural co-operation must be based on respect for cultural identity, recognition of the dignity and value of all cultures, national independence and sovereignty, and non-intervention. Consequently, in co-operative relations between nations, all forms of subordination or the replacement of one culture by another should be avoided. It is also essential to rebalance cultural interchange and co-operation in order that the less-known cultures, particularly those of certain developing countries, may be more broadly disseminated in all countries.
47. Cultural, scientific and educational exchanges should strengthen peace, promote respect for human rights, and help to eradicate colonialism, neo-colonialism, racism, apartheid and all forms of aggression, domination and interference. Similarly, cultural co-operation should help to create an international climate conducive to disarmament, so that the human resources and huge sums allocated to armaments can be used for constructive purposes, such as programmes of cultural, scientific and technological development.
48. International cultural co-operation needs to be diversified and fostered in an interdisciplinary context and with special attention to the training of qualified staff for cultural services.
49. Encouragement should be given, in particular, to co-operation among developing countries, so that knowledge of other cultures and of other experiences of development may enrich the lives of such countries.
50. The Conference reaffirms that educational and cultural factors are essential in efforts to establish a new international economic order.

UNESCO

51. In a world torn by dissensions which imperil the cultural values of the different civilizations, the Member States and Secretariat of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization must increase their efforts to preserve such values and take more intensive action to further the development of mankind. The establishment of a lasting peace is essential to the very existence of human culture.
52. In this situation, the goals of Unesco, as set out in its Constitution, acquire a capital importance.

Declaration

53. The World Conference on Cultural Policies appeals to Unesco to continue and strengthen its work to increase cultural contacts between peoples and nations and continue to pursue its lofty mission of helping men, despite their diversity, to make the ancient dream of universal brotherhood come true.
54. The international community, meeting in this Conference, endorses the motto of Benito Juárez:

'In relations between individuals as between nations, peace means respect for others' rights'.